

Blockadterror och tredje mans rätt : Köpmännens inställning till Beckerkonf...

54 Ea Br.

National Library
of Sweden

+1930.

Politiska
arb
(Bv)
1930

**Blockadterror
och
tredje mans rätt**

**Köpmännens inställning
till Beckerkonflikten.**

NÅGRA KOMMENTARER.

—: Sundsvall 1930. :—:
Sundsvalls Tidnings A.-B.

Kungl. biblioteket

0 0000 000025076

Måndagen den 18 augusti 1930 återfanns i tidningen Nya Samhället i Sundsvall följande annons:

»**BLOCKAD.** Enär undertecknade firmor anslutna till Sv. Arbetsgivareföreningen uppehåller förbindelserna och försäljer firma Beckers och Nya A.-B. M. Hansens blockerade och bojkottade varor, förklara vi följande firmor i blockad och dess varor i bojkott. Aktiebolaget Sjöman & C:o, Aktiebolaget Knaust & Larsson, Aktiebolaget Strömbergs Eftr. och Aktiebolaget Per Hj. Lindgren.

I blockaden inbegripes allt arbete som berör dessa firmor.

Dessa åtgärder ha vi nödgats vidtaga i anledning av att Arbetsgivareföreningen moraliskt och ekonomiskt stöder firmorna Becker och Hansen i dess föräldriga ställningstagande att förvägra personalen föreningsrätten.

Vi uppmana härmed alla organiserade och med oss sympatiserande att stödja oss i denna vår strid.

I övrigt hänvisa vi till vår annons angående strejken med firmorna Becker och Hansen.

Sundsvall den 18 aug. 1930.

Sv. Handelsarb.-Förbundet:
Styrelsen.»

Härmed hade den vid de två färghandelsfirmorna i Stockholm sedan i våras pågående konflikten utvidgats att omfatta även Medelpad. I det följande skall genom återgivande av artiklar och utdrag av sådana i sundsvallspressen en redogörelse ges av konfliktens förlopp härstädes. Köpmännens inställning till saken framgår därav med all önskvärd tydlighet.

I Sundsvalls Posten för den 19 aug. omnämnes den utbrutna konflikten med en artikel:

»Blockadterrorn kring Beckers även i vår stad.

Konflikten hos Beckers och Nya a.-b. M. Hansen har nu fått efterspel även i Sundsvall. Det är Sv. Handelsarbetareförbundets avdelning här, som svänger blockadklubban över fyra kända sundsvallsfirmor, som iakttagit **den bland köpmän allmänt följda regeln** att vid arbetskonflikt **icke taga parti för vare sig den ene eller den andre av de stridande parterna***)

Dessa firmors klart dokumenterade önskan att bli ställda helt utanför en strid, som är dem ovidkommande, har, som sagt, lett till blockadåtgärd från handelsarbetarnas fackförening här i Sundsvall.

Blockadbullar är införda i tidningen Nya Samhället för i dag, och tidningen tillägger själv i några kommentarer till blockadkungörelsen att »i blockaden inbegripes givetvis allt arbete, som berör firmorna i fråga». Man får också veta, att ett 10-tal till handelsarbetareförbundet anslutna arbetare vid de sålunda blockerade firmorna fr. o. m. i går nedlagt arbetet, varpå tidningen slutligen tillkännagiver, att »det lär ej vara otroligt, att striden får ytterligare omfattning.»

I Sundsvalls-Posten för den 21 aug. läses:

Beckersvarorna orsaka blockad mot handlarna på Medelpads landsbygd!

»Händelserna i den bekanta Beckerskonflikten, som nu fått särskild aktualitet för våra trakter börja utveck-

*) Kursiverat här.

la sig mot allt underligare proportioner. Det senaste i historien är, att nu även tvenne diverseaffärer på Medelpads landsbygd, en i Njurunda och en i Torpshammar, blockerats och deras varor förklarats i bojkott. Tillvägagångssättet vid blockadförklaringen blottar de mest häpnadsväckande metoder och striden börjar få allt fulare karaktär. Det är tydligt, att i striden de nu eventuellt förefintliga förnuftsskäl helt lämnats och att denna helt enkelt urartat till en förföljelse mot enskilda företagare.

När de nu blockerade Sundsvallsfirmorna uppvaktades av Handelsarbetareförbundets representant, togs av denne ingen som helst hänsyn till att resp. firmor i så gott som samtliga fall förklarade, att de ville stå utanför striden, därest det kunde ordnas så, att de hölles skadelösa. Det är givet, att en firma, som fallet är på ett håll, vilken uppehållit en nära 70-årig affärsförbindelse med Beckers, inte i ett kort telefonsamtal kan besluta sig för att gå in på att omedelbart bryta denna förbindelse, även om affärerna på sista tiden avsevärt minskats.

När chefen för berörda firma av handelsarbetareförbundets representant på lördagsmiddagen uppringdes, och erhöll ultimatum att till måndag ha avbrutit förbindelserna med Beckers, försökte firmans chef förklara, att det knappast låte sig göra, att i ett knapphändigt telefonsamtal avgöra en sådan sak och anhöll om ett personligt besök av handelsarbetarerepresentanten, lovade visserligen denne att göra ett sådant. Besöket hördes emellertid aldrig av, men blockadförklaringen kom väl och vackert utan vidare. Likadant förhåller det sig i övriga fall. Man har med den grövsta nonchalans gått till aktion mot de misshagliga firmorna.

Blockaden mot de båda lanthandlarna i Medelpad har också tillkommit under synnerligen obskyra former.

En av de blockerade affärsmännen hade långt innan blockaden mot Sundsvallsfirmorna trätt i kraft köpt mjöl från en av dessa firmor, i vilken

han för övrigt själv är aktieägare. Han hade även betalt mjölet före blockaden, men när densamma förklarades hade han icke hämtat mjölet. Det är tämligen klart, att han icke kunde ligga med betalda varor hos grossisten någon längre tid, utan måste givetvis hämta mjölet. Då var det färdigt från handelsarbetarnas sida och inga föreställningar kunde hjälpa för att förhindra blockaden.

Den andre av de blockerade lanthandlarna brukar få sina varuköp från andra grossister förmedlade genom en av de nu blockerade firmorna och avhämtar dem hos denne. När hans lastbil som vanligt, efter blockadens ikraftträdande, skulle hämta varor hos ifrågakvarande firma fick chauffören en blockadlapp sig tilldelad. Varorna hämtades emellertid den gången. Omedelbart därefter ringdes lanthandlaren upp och man meddelade, att blockad skulle förklaras. Lanthandlaren, som levat i lycklig okunnighet om Beckerskonflikten och vad därmed sammanhänger, blev inte litet förvånad och anhöll om några dagars uppskov för att hinna resa ner till Sundsvall och bli införsett i saken samt underhandla. Affärsmannen var f. ö. för tillfället sjuk. Utan föregående varning nådde emellertid i dag på morgonen blockad och bojkottförklaringen den något förvånade affärsmannen.

Man torde kunna vänta, att de borgerliga intaga en till den oförskämda blockadhistorien lämplig ställning samt att affärsmännen visa sig solidariska.

Led. art. i S. T. 21/8.

Tredje mans rätt.

Den långvariga och segslitna konflikten vid Beckersfirmorna i Stockholm hotar att från en snöboll växa till lavin. Så länge fackföreningarna inskränkte sig till att genom blockad och bojkott bekämpa de Beckerska varorna höll sig striden mellan två parter, ehuru även därpå oskyldig tredje part kunde bli i någon mån

lidande. Men när man går så långt som handelsarbetareförbundets härvarande avdelning att man blockerar alla varor från firmor, som ha förbindelse med Beckers, då är man inne på vägar, vilkas äventyrlighet borde vara allom uppenbar. En sådan blockad medför nämligen en utvidgning av striden, som träder oskyldig tredje mans rätt för nära i mycket hög grad.

Låt oss taga ett par exempel: En tapetfabrik eller en kvarn, som hittills haft stor avsättning genom någon av de nu blockerade firmorna, finner plötsligt denna avsättning minskad till en obetydlighet. Följden blir givetvis minskad produktion i tapetfabriken och kvarnen och som resultat därav minskade arbets-tillfällen även för arbetarna vid fabriken och kvarnen. Den Beckerska firman, som man egentligen vill åt, lider säkerligen betydligt mindre av denna blockad än blockadherrarnes egna klassbröder i de berörda företagen.

Har man tänkt på detta innan man tillgrepp den här i samhället använda stora blockadklubban?

»Men de blockerade firmorna ha uppehållit förbindelser med Beckers», säger man från blockadens utfärdare. »Det är dessa förbindelser vi vilja bryta».

Skall det då icke längre finnas någon som helst frihet för näringslivet i detta land? Säkerligen ha de blockerade firmorna åtskilliga gamla kunder, som direkt kräva att få köpa de Beckerska varorna. Trots blockaden. Även dessa samhällsmedlemmar böra väl ha en viss rätt att bli betjänade. Det är ju ändå ingen, som kräver att de strejkande och blockerande skola besmitta sig därmed. Och nog borde väl en affärsman utan att fråga andra om lov kunna få köpa t. ex. en säck mjöl eller en låda socker från någon av de blockerade grosshandelsfirmorna trots konflikten hos Beckers, vilken varken rör socker eller mjöl. Men i krig tåga, som bekant, lagarna. Tydligt även förnufts. Man utrotar f. ö. icke Beckers varor genom bloc-

kad mot några enstaka firmor. Dessa varor finnes litet varstades, troligen också bakom de kooperativa diskarna. Ätminstone ha de funnits där förr.

Hur var det: talade inte en ledande socialdemokrat i måndags stora ord i stadsfullmäktige om sitt intresse för näringsfrihet? Var finnes denna härvidlag? Hur vore det med en liten föreläsning i näringsfrihet för pamparna inom härvarande handelsarbetareförbund?

Vem som har rätt eller orätt i den ursprungliga Beckerska striden behöver i detta sammanhang icke diskuteras. Vad det här gäller är de skador, som orättmätigt tillfogas tredje man, såväl affärsidkare som arbetare i deras näring. Skall den Beckerska striden fullföljas på sätt som sker här i orten får den ett omfång, som blir mycket svårt att behärska. Detta borde man på ledande håll bland handelsarbetarne ha övervägt på förhand. Nu har man tanklöst satt snöbollen i rullning. Den kan förvandlas till en lavin. Forigår det en tid komma ytterligare många fullkomligt utomstående att indragas och stora skador att tillfogas både affärsidkare och anställda.

Ingen förnuftig människa har numera något att invända mot fackföreningar som sådana. Men det får vara mätta på deras maktlystnad. Annars växer det med nödvändighet bland den borgerliga allmänheten upp en opinionsstorm, vilken kan förstöra mycket av det goda, som en sund fackföreningsrörelse medfört.

*

Red. art. S. P. 21/8.

Blockadeländet.

Det är ett högt spel som just nu spelas av fackföreningsledarna i detta land. Alla medel tagas i anspråk för att tilltvinga fackföreningarna en makt över allt annat i samhället. Blockaden riktas åt alla håll och i den missbrukade klassolidaritets namn drager man massor av folk in

i konflikter, om vilka de många gånger inte ha en aning. Vi se på Mörestriden och vi se på det oss ännu mera närliggande exemplet Beckerblockaden.

Vad partiäffärer beträffar har denna blockad redan gällt hela landet, men icke förrän nu har man dristat sig att draga in landsortens handlare direkt i striden. Nu ha fyra firmor i Sundsvall, de flesta med mångåriga affärsförbindelser med de blockerade stockholmsfirmorna blockerats och i Njurunda har en och i Torpshammar en annan firma delat samma öde. Detta skall förmodligen endast vara upptakten till att hela landet drages in i striden. Alla samhällets intressen skola saklöst offras för att fackföreningarna icke skola riskera, att draga det kortaste strået. Man begär ett fruktansvärt brott både mot dem man kallar sina klassbröder och mot samhället i sin helhet.

Lag och rätt åsidosättes. Näringsfriheten har blivit praktiskt taget illusorisk. Här drages affärsmän, anställda och allmänhet in i strider, som äro dessa parter fullkomligt ovidkommande. Kravet på tryggheten av tredje mans rätt i arbetskonflikter får icke längre åsidosättas. Socialdemokraterna må spela sitt höga spel, men allmänheten må teckna sig alla trakasserier, allt bråk och alla de förluster av skilda slag, som dessa strider orsaka till minnes. Kom ihåg dem vid valen. Och kom ihåg att det nu icke längre går, att ställa sig ointresserad för vad som sker under den motiveringen att »det där angår mig icke». Nu angår det alla vad som sker på arbetsmarknaden. Vad som i dagarna drabbat de fyra sundsvallsfirmorna och firmorna i Njurunda och Torpshammar, varom läses på annat ställe i dagens nr av Sundsvallsposten, det kan i morgon gälla dig eller din affär. Möt blockaderna med att icke respektera dem. Lagen lämnar tyvärr ingen möjlighet att få bort blockadutdelarna från affärerna, men det finns heller ingenting som hindrar allmänheten, att alltjämt göra sina inköp i de blockerade affärerna. Ett enigt

uppträdande skulle kunna bryta uteden av den brottsliga blockaden. Allmänheten måste på något sätt hävda sin solklara rätt att få stå utanför en strid sådan som den hos Beckers. Köpmännen böra också tillse, att de handla enigt och med sikte på framtiden i en situation som denna. Det finns väl anledning antaga, att den nu pågående köpmannakongressen i Stockholm tager upp saken till allvarlig behandling.

I detta sammanhang vilja vi erinra om det föredrag som f. statsrådet Bismark i tisdags höll i Halmstad. Föredraget innehåller bl. a. ett förslag att inränga fackföreningarnas maktmissbruk under ockerlagen.

Det är ett uppslag som verkligen i dessa dagar synes synnerligen väl motiverat. Maktmissbruken måste från vilket håll de komma beivras.

Grossisterna och Beckers.

Genom annonser i stadens tre dagliga tidningar kungjorde de i blockad förklarade grossistfirmorna sin syn på saken. Annonserna tala för sig själva:

»**BLOCKADEN.** Då undertecknade firmor blivit blockerade på grund av att vi vägrat avbryta vår mångåriga förbindelse med Aktiebolaget Wilhelm Becker, Stockholm, vilja vi, för att påvisa blockadens orimlighet meddela, att våra inköp från Firman Becker under sista året motsvarat 1 promille av hela vår omsättning. Blockaden är följaktligen till 99,9 proc. riktad mot rena kolonialvaror såsom kaffe, socker, sirap, mjöl, gryn, bönor etc.

A.-B. Gottfrid Sjöman & C:o.
Imp. A.-B. G. Knaust & Larsson.
A.-B. P. Hj. Lindgren & C:o.»

»**OM BLOCKADEN.** Genom dagspressen har den senaste tiden spritts kännedom om att konflikt är rådan- de mellan A.-B. Wilh. Becker i Stockholm och Svenska Handelsarbetareförbundet.

I denna konflikt hava vi kommit

att indragas, därför att vi vägrat taga parti för någon av de stridande parterna och tillbakavisat ett Handelsarbetareförbundets krav på att bryta alla förbindelser med den Beckerska firman. På grund av denna vår vägran har Handelsarbetareförbundet fr. o. m. måndagen den 18 dennes förklarat vår firma i blockad och alla våra varor i bojkott, d. v. s. även sådana, som icke erhållas från Beckers.

Som förklaring för vår vägran att frångå en neutral inställning i en konflikt, varmed vi icke önska taga befattning, vilja vi anföra, att vår affärsförbindelse med Beckers bestått i över 60 år och torde det vara varje rättänkande medborgares åsikt, att en sådan förbindelse icke plötsligt kan avbrytas endast på order av en utomstående sammanslutning av något slag. För att undvika stridigheter hava vi emellertid tillmötesgått Handelsarbetareförbundet så till vida, att vi minskat våra inköp från Beckers så att de för närvarande icke överskrida 10 proc. av de vanliga, men då Handelsarbetareförbundets senaste framställning gick ut på total brytning, kunde vi icke lova detta med hänsyn till att det finnes vissa artiklar, kemikalier och specialtillverkningar för industri och hantverk, som icke kunna anskaffas från annat håll. I tillvaratagandet av våra intressen och för att på ett tillfredsställande sätt kunna betjäna våra kunder ansågo vi oss förhindrade tillmötesgå nämnda begäran.

Vi hava velat meddela dessa förhållanden för att allmänheten skall bliva i tillfälle att själv bilda sig en uppfattning i saken och döma om våra åtgöranden äro sådana, att en blockad gent emot vår firma är befogad eller ej.

Samtidigt få vi meddela, att vi fortfarande skola försöka betjäna våra kunder på ett i allo tillfredsställande sätt, och uttala förhoppning om, att vår ärade kundkrets som hittills kommer att beordra de varor den behöver.

G. Strömbergs Eftr. A.-Bolag.
Telef. 2358, 2088, 3008.»

Godtycket triumferar.

Den 23 skriver S. P.:

»Färgen skall köpas av en firma, om vilken man med bestämdhet vet, att den icke har något med Beckers att göra», förklaras det myndigt i en ukas i det socialistiska huvudorganet.

När har man hört maken till krav här i landet? Ett bifall till detsamma vore liktydigt med att företagarna utlämnades till den mest godtyckliga behandling man kan tänka sig. Ty vilken firma skulle väl med bestämdhet kunna visa, att den icke hade förbindelse med Beckers? Ingen, absolut ingen! Följden bleve alltså den, att endast sådana finge utöva sin näring, som förstode att skaffa sig fackföreningens höga medgivande. Det har, som bekant, under senare år förekommit högst allvarliga korruptionsaffärer inom den socialistiska arbetarrörelsen, och därför vore det säkert icke nyttigt att utsetta fackföreningsfunktionärerna för ännu större frestelser genom att upphöja dem till diktatorer över hela näringslivet.

Det är nödvändigt, skriver en artikelförfattare i A. Bl., att det göres någonting för att bryta den hotande fackföreningsdiktaturen, medan det ännu är tid. De borgerliga måste samla sig till motvärn! De måste göra klart för sig lägets allvar; lära sig förstå, att det icke är möjligt för en enskild att stå emot trycket från hela den samlade fackföreningsrörelsen, vilken i dag räknar mer än en halv miljon man, sammansvetsade av en järnhård disciplin och kommanderade av en gemensam ledning. Liksom käpparna i fabeln brytas de borgerliga ned utan minsta svårighet, om de få tagas en och en av fackföreningskolossen. Därför måste de borgerliga stå samman. Får detta fortsätta som hittills, är det snart slut med den borgerliga friheten i vårt land, och vi få då finna oss uti att regeras, nej, terroriseras, av en övermodig och maktsjuk fackföreningsbyråkrati.

Varje man, som vill förhindra en dylik utveckling och som vill bevara

urgammal svensk medborgarfrihet. Bör medverka att bryta den hotande fackföreningsdiktaturen genom att konsekvent och vid alla tillfällen göra dennas påbud och blockadukaser ineffektiva.

*

Köpmännens organisationer ingripa.

Sedan styrelserna inom Medelpads Köpmannaförbund och Sundsvalls Köpmannaförening sammanträtt för situationens dryftande, delgavs allmänheten deras ståndpunkt genom följande annons, vilken återfanns i stadens tre dagliga tidningar:

»**BLOCKADEN.** Medelpads köpmän och den rättänkande allmänheten uppmanas att stödja dem av våra medlemmar, som alldeles oförskytt blivit blockerade och namngivna i Nya Samhället av Handelsarbetareförbundet i den dessa firmor ovidkommande Beckerska konflikten.

Handelns frihet måste värnas och tredje mans rätt respekteras.

Sundsvall den 25/8 1930.

Medelpads Köpmannaförbund.
Detaljisterna.

Sundsvalls Köpmannaförening.
Engrossisterna.»

*

Led. art. i S. P. 27.8.

Skall fackföreningsdiktaturen triumfera.

Sedan ett halvsekel ha socialisterna rasat över det »otidliga kapitalistiska förtrycket». I flammande ordalag ha de uppmanat arbetarna att »avkasta oket» och införa ett rättvisans och broderskapets samhälle, där varken förtryckare eller förtryckta längre skola finnas.

I dag ha socialisterna stor makt i samhället men därför har väl icke förtrycket blivit mindre än förr. Det har bara ändrat namn till fackföreningsförtryck. Det är den gamla historien om »frihetskämpar», som blivit frihetens värsta fiender, sedan de själva väl ha kommit till makten...

Fackföreningen, som från början var avsedd att bli ett värn för arbetarna, är i dag deras herre. Ingen arbetare vågar längre sätta sig upp emot fackföreningarnas mäktiga ledare och ingen förs neka dem sin tribut. Dessa ledare kunna nämligen stänga den arbetare ute från utkomstmöjligheterna, som gjort sig misshaglig för dem. På grund av sin nya maktställning behöver icke fackföreningen propagera för anslutning; arbetarna komma självmant sedan medlemskapet blivit villkor för arbete och utkomst. Till följd härav har medlemsantalet under senare ån stigit utomordentligt fort.

Självklart är, att ledarnas maktkänsla ökats i takt med denna tillväxt i medlemsnumerären. Detta visar sig bl. a. i deras blockadukaser, vilkas tonfall sannerligen icke leder tanken på en undertryckt samhällsklass men väl på en maktmedveten diktator. Man behöver bara läsa Handelsarbetareförbundets i dagarna utfärdade blockadförklaring mot de sundsvallsfirmor, som sålt Beckers blockerade färg, för att få ett exempel på den saken. Firmorna bojkottas och blockerats därför att de »uppehållit förbindelser med och försålt firman Beckers blockerade varor», heter det i annonsen, varefter namnen på de s. k. blockadbrytarna uppräknas. Därpå följer den vanliga uppmaningen: »Kamrater behandla dessa personer efter förtjänst».

Att blockera en utomstående firma, därför att denna vägrat att på kommando av en privat sammanslutning avbryta en gammal affärsförbindelse är ju i och för sig en så flagrant kränkning av näringsfriheten, att varje sunt tänkande människa borde reagera däremot. Men när man dessutom tar del av de blockerade firmornas redogörelse för blockadens tillkomst, har det kommit i dagen detaljer, som borde kunna bli en kraftig tankeställare för alla borgerliga. Det heter bl. a. i den redogörelse, som en av firmorna publicerat i tidningarna:

»Som förklaring för vår vägran att frångå en neutral inställning i en konflikt, varmed vi icke önska taga

befattning, vilja vi anföra, att vår affärsförbindelse med Beckers består i över 60 år och torde det vara varje rättänkande medborgares åsikt, att en sådan förbindelse icke plötsligt kan avbrytas endast på order av en utomstående sammanslutning av något slag. För att undvika stridigheter hava vi emellertid tillmötesgått Handelsarbetareförbundet så till vida, att vi minskat våra inköp från Beckers, så att de f. n. icke överskrida 10 proc. av de vanliga, men då Handelsarbetareförbundets senaste framställning gick ut på total brytning kunde vi icke lova detta med hänsyn till att det finnes vissa artiklar, kemikalier och specielltillverkningar för industri och hantverk, som icke kunna anskaffas från annat håll. I tillvarataganlet av våra intressen och för att på ett tillfredsställande sätt kunna betjäna våra kunder ansågo vi oss förhindrade tillmötesgå nämnda begäran.»

Tre andra blockerade firmor ha i en gemensam annons meddelat, att deras inköp från Beckers under sista halvåret endast uppgått till en promille av hela deras omsättning. Blockaden var alltså till 99,9 proc. riktad mot rena kolonialvaror.

Av ovanstående torde klart och tydligt framgå, att fackföreningarna f. n. sträva efter den absoluta diktaturen här i landet. Deras befallningar få icke diskuteras, bara blint lydast. Om de blockerade varorna sedan äro nödvändighetsartiklar, som icke kunna erhållas på annat håll, det bryr sig icke strejkledningen om. Det enda som intresserar densamma är att blockaden i all stränghet upprätthålles. Därför kunde icke det minsta lilla medgivande göras till en firma, som behöver Beckers färg. Trots att densamma sträcker sig ända dithän, att den erbjöd sig att reducera sina inköp till en tiondel, så hjälpte det icke!

Kunna fackföreningsherrarna på ett tydligare sätt manifestera att deras mål är diktaturen? Näppeligen. Att icke vilja släppa efter det minsta på sina krav utan fordra motpartens fullständiga underkastelse, måste väl om något vara liktydigt med att söka

upphäva sig själva till diktatorer. Fackföreningsdiktaturen kommer också att vara ett faktum fortare än vi tro, om icke ett energiskt motstånd reses däremot.

Den stora frågan för dagen är därför denna: skola de borgerliga beskedligt finna sig i övergreppen eller skola de äntligen finna måttet rågat och organisera ett bestämt motstånd mot diktaturplanerna?

*

Kooperativa och blockaden.

I en artikel den 29 augusti i Medelpads Dagblad blottas en del detaljer, som äro ägnade att kasta ett visst grellt ljus över hela historien. Tidningen skriver bl. a.:

»En mycket intressant detalj i det hela och en detalj, som kanske ej utan skäl tilläggas en rätt stor betydelse är, att man kunnat spåra ledningen av attacken mot privathandlarna till — kooperativa intressen. Det har nämligen hänt att privathandlare, som uppvaktats med blockadhot för vidare underhandlingar hänvisats till en telefon, som tillhör Kooperativa förbundet, visserligen på en rätt underordnad plats men dock registrerad på Kooperativa förbundet. Alldeles förvånad behöver man naturligtvis ej bliva över detta faktum — men det vore ju något för djärvt att genom anlitande av en tillämnad landsomfattande blockad mot grossister och deras kunder, privathandlarna, söka med socialistiska fackföreningsmedel kväsa en svåråtkomlig konkurrent till Kooperativa. Men det kan ej hjälpas att tanken ligger nära till hands, och att den väckts rör Kooperativa förbundet själv för. Man skall vara försiktig med telefonnummer, och att utse blockadledare mot den privata handeln ur de anställdas led i Kooperativa förbundet, en förklaring, som givetvis kommer att prövas, är också taktiskt oklokt. Det väcker nya tankekombinationer till livs alldeles ofrivilligt hos den stora allmänheten, som ej är alldeles slagen till en slant numera inför den kooperativa aggressiviteten.

Genom de fakta, som här något berörts, kastas ett intressant ljus över socialistiska strävanden och tankegångar i allmänhet just nu. Man bör ej nonchalera dem. Rätt som det är kan fackföreningsvängtet och det därav beroende socialistiska trycket vara så stort, att det blir svårt att hålla igen vid en framstöt, som den nu igångsatta.

Speciellt lanthandlarnas ställning är ej så solid, att de precis på order från första bästa socialistförbund kunna avbryta sina förbindelser. De kunna i många fall ej skaffa sig nya. Och i sådant fall är det endast att lägga ned rörelsen. Det har naturligtvis Kooperativa ingenting emot, men hur den stora allmänheten skulle få det, om den kommer i händerna på ett socialistiskt handelsmonopol, kan lättare tänkas än beskrivas.

Men oppositionen är vaken, huvudsaken är att den nu också kan väcka hela den borgerliga opinionen till liv över hela landet. Då bör det vara en relativt enkel sak att till bakaslä även detta anfäll med »snöbollsblockader», inspirerat från det mest rustade socialistiska håll, för att söka ge den fria handeln ett ordentligt tjuvnyp och samtidigt slå ett slag för fackföreningsmonopolismen inom handelsyrket. De mest allvarliga planer alltså, som det gäller att effektivt mota, innan det är för sent.

*

En förklaring från Beckers.

A.-B. Wilh. Becker fann omständigheterna föranleda att genom nedanstående annons, som återfanns i stadens tre dagliga tidningar den 30 augusti, klarlägga situationen:

»Till allmänheten om blockaden!

På grund av i pressen lämnade oriktiga uppgifter beträffande den hos oss sedan början av maj månad i år pågående konflikten meddelas

att samtliga fabriksarbetare hos oss äro sedan årtal tillbaka anställda genom kollektivavtal;

att samtliga lagerarbetare, chaufförer och därmed jämnställda vid våra anläggningar å Lövholmen likaledes äro sedan årtal tillbaka anställda genom kollektivavtal;

att samtliga lagerarbetare i våra detaljaffärer äro anställda genom kollektivavtal, upprättat med Svenska Handelsarbetareförbundet;

att konflikten har sin grund i, att vi ansett kollektivavtalsformen icke lämplig för sådana anställda, som elever, butiksbiträden, butikskassörer, butiksföreståndare i våra detaljaffärer. — Dessa olika grupper anställda inneha med oss överenskomna, personliga avtal.

Stockholm och Lövholmen den 28 augusti 1930.

Aktiebolaget Wilh. Becker.»

*

Led. art. i S. P. 30/8.

Föreningsrätt — föreningstvång.

Vår platskollega Mauritz Västberg visar en ful uppsyn i sin tidning med anledning av Sundsvallspostens uttalanden för ett par dagar sedan om Beckerkonflikten och dess konsekvenser genom fackföreningsblockadens utvidgning till Sundsvall.

Hr Västberg gör inledningsvis gällande, att vår artikel skulle vara »ett led i högerns valkampanj». Detta påstående kan väl knappast uppfattas annat än som ett skämt och ett mycket dåligt till på köpet. Ty det är väl ändå icke högern, som i arg illfundighet etablerat strejken och blockaden mot Beckers m. fl., vilka aktioner ju bildat utgångspunkten för våra erinringar i denna fråga.

Så övergår hr V. till att orda om »storföretagare», och söker göra gällande, att dessa och kapitalismen utöva ett nesligt förtryck mot både arbetare, bönder och affärsmän. Hur detta kan gälla som förklaring till och försvar för fackföreningarnas bryska åtgärd att blockera handlande och enskilda, vilka hos Beckers köpa varor, som de äro i oundgängligt behov av, är svårt att förstå. Om hr Västberg är förgrymmad på

hr Kreuger, så behöver han väl därför icke sätta i gång förföljelser mot några oskyldiga firmor och enskilda personer i och omkring Sundsvall vilka icke ha andra förbindelser med hr Kreuger, än att de köpa dennes tändstickor, något som säkerligen f. ö. även hr Västberg själv gör utan att må illa därav.

Så kommer hr Västberg in på den mycket omskrivna föreningsrätten och vill ännu en gång på allvar påstå, att fackföreningarnas framstöt i Becker-konflikten avser att hävda personalens föreningsrätt.

Varför vill icke den ärade kollegan deklarerera ärligt?

Vem har förmenat personalen för eningsrätt? Beckers arbetare, lagerpersonal etc. äro ju medlemmar i fackföreningen. Det är endast butiks- och kontorspersonalen, som står utanför. Men de göra detta därför att de själva önska att få stå utanför. De vilja icke böja sig under fackföreningarnas krav på kollektivavtal, därför att de inte på det sättet vilja bli pressade in i fackföreningen och det socialdemokratiska partiet. De butiksbiträden, som önska sig detta, ha dock full frihet att så göra. Det är då sannerligen både ovärdigt och förmätet att fordra, att bolaget skall falla undan för fackföreningarnas maktspråk och sålunda befordra tvångsaktionen gentemot den personal, som vill och bör medgivas rätt att själv bestämma, om och var den vill vara organiserad eller icke.

Fackföreningarna hävda sålunda inte i detta fall fackföreningsrätten, som hör innebära även rätt för individen att välja, om han eller hon vill organisera sig eller icke. Denna frihet vill däremot bolaget gardera. Vad fackföreningarna gå i elden för är föreningstvång. Och för att tvinga in butiksbiträdena med eller mot deras vilja i fackföreningen är man oblyg nog att fordra medverkan icke blott av bolaget-arbetsgivaren utan även av den stora allmänheten, som inte vill ha med saken att göra.

Hr Mauritz Västbergs tal om föreningsrättsstrid från fackföreningarnas sida är sålunda en ren och fräck bluff, varom han själv måste vara

medveten. För att blanda bort korten talar han om varjerhanda, som inte hör till saken, och som därför i detta sammanhang inte heller är värt att upptagas till bemötande.

*

Köpmannamötet

Köpmännen i staden såväl som provinsen i övrigt blevo under tiden föremål för påtryckningar av olika slag från den strejk- och blockadförklarande avdelningens av handelsarbetareförbundets sida. Detta förorsakade, att såväl köpmän som andra insågo, att något måste göras i allmänhetens och köpmännens intresse gent emot den pågående blockadterrorn. Från flera håll erhöil också Medelpads Köpmannaförbunds styrelse ivriga uppmaningar att snart sammankalla provinsens alla köpmän till ett allmänt möte för situationens dryftande och för ernående av en överenskommelse köpmännen sins emellan om enigt uppträdande. Styrelsen utlyste också ett möte till söndagen den 31 augusti. Till detta hade ett 150-tal köpmän hörsammat kallelsen.

Konsulent J. Bergstrand från Stockholm höll vid tillfället ett föredrag, vars huvudpunkter voro de följande:

Tal. inledde sitt anförande med att giva en framställning av de förhållanden, som göra, att köpmännen icke anse lämpligt över huvud taget gå in för kollektivavtal med sina butiksbiträden. Allmänt betraktas dessa platser i affärerna såsom förtroendeposter, vilka måste besättas av för platserna lämpliga personer. En affär är nämligen i sitt förhållande till den köpande allmänheten mycket starkt beroende av sina biträden. — Lämpliga sådana befrämja affärens växt och utveckling, olämpliga åstadkomma en rakt motsatt verkan.

Ett kollektivavtal med dessa anställda i en affär skulle komma att verka nivellerande på flerfaldigt sätt. Genom ett dylikt avtal skulle de anställda — oavsett sina personliga dugligheter — komma att samtliga erhålla samma minimi- ev. maximilön, och de anställda skulle sakna

möjlighet att erhålla den högre ersättning för sitt arbete, som deras duglighet och kvalifikationer i övrigt skulle kunna berättiga dem till. Den kollektiva avtalsformen är sålunda icke till fördel för de anställda heller, ett förhållande varom man också på många håll kommit till insikt om.

Vid de företag, där genom Svenska Handelsarbetareförbundets ingripande konflikter uppstått, har man alltid fallit tillbaka på, att arbetsgivaren icke skulle vara benägen att erkänna föreningsrätten. Med föreningsrätt menas ju enligt vanligt svenskt språkbruk rätten för varje person att tillhöra den förening han vill. Den rätten bestrider icke arbetsgivarna sina biträden. Men i detta ord — föreningsrätt — har man lagt in ett helt annat begrepp, nämligen fackföreningens rätt att ingå avtal för sina medlemmar, det s. k. kollektivavtalet. Det är denna senares tolkning som köpmännen icke kunna gå med på och som även den Beckerska firman i Stockholm ej kunnat godtaga för sina biträden, och detta helt och fullt enligt principen, att dessa betraktas såsom innehavande förtroendeposter i firman.

I detta sammanhang påpekade tal. det förhållandet, att under det inom industrien kollektivavtal ansetts praktiska för reglerandet av förhållandet mellan arbetsledning och arbetare, så förekomma icke dylika avtal mellan ledning och tjänstemän, såsom kontorsanställda, ingenjörer ja, t. o. m. portvakter, enär dessa betraktas som innehavare av förtroendeposter.

När det åter gäller köpmännen, då anser sig Svenska Handelsarbetareförbundet starkt nog att också i sin intressessfär inrycka sådana anställda, vilka intaga en motsvarande ställning som tjänstemännen inom industrien, men för vilka kollektivavtal ej tillämpas.

Då nu arbetsgivareföreningen, av vilken den Beckerska firman är medlem, icke under några förhållanden går med på slutande av kollektivavtal med sådana anställda, som betraktas såsom innehavare av förtroendeposter, har firman också för sin

del måst avböja sådana avtal med sina biträden. Däremot har den aldrig förnekat sina biträden rätt att tillhöra vilken förening de vilja.

Tal. redogjorde vidare för vilka konsekvenser, som kunna följa för såväl biträden som de affärer, där de äro anställda, när biträdena lockas att ansluta sig till en avdelning av Handelsarbetareförbundet. Belysande härför äro fallen i Vimmerby och en annan plats i mellersta Sverige, där biträden i privata affärer skulle påtvingas kollektivavtal, ehuru de förklarade sig fullt tillfreds med de villkor, enligt vilka de redan voro anställda, och där affärsinnehavarna, därför att de icke ville utöva påtryckning på sina biträden i av fackföreningen önskad riktning, blevo föremål för månadslånga blockader. Att de anställda därjämte förklarades osolidariska samt de och deras släkt utsattes för trakasserier hör till historien.

Beträffande förhållandena i Sundsvall ville tal. ej yttra sig, då han förstod, att under den följande diskussionen dessa skulle få sin belysning. Men han ville med styrka framhålla betydelsen av att köpmännen i staden och provinsen sinsemellan uppehålla en obruten och sträng solidaritet samt att de icke falla till föga för ohemula anspråk på dem.

Efter föredraget vidtog en livlig diskussion, i vilken flera talare såväl från staden som provinsen yttrade sig.

Det upplystes därunder, att stadens specerihandlare från handelsarbetareförbundets avdelning pr telefon upprepade gånger fått meddelande, att om de köpte och saluförda Beckers varor ävensom varor från de blockerade grossistfirmorna, så skulle deras affärer blockeras.

De flesta talarna hävdade att köpmännen måste få ha rätt att stå utanför den pågående konflikten, att handelsfrihet måste värnas och tredje mans rätt respekteras. Starkt poängterades också nödvändigheten av, att köpmännen själva ge allmänheten — personligt eller genom pressen — saklig upplysning om vad frågan gäller, och att det sålunda appel-

leras till allmänhetens och kundkretsens rättskänsla. Som en brist i lagstiftningen betecknades också den trafik med utdelandet av blockad lappar, som vid dylika tillfällen tillgripes, varjämte också hävdades nödvändigheten av en obrottslig solidaritet köpmännen emellan.

Konsulent Bergstrand föredrog här efter ett förslag till resolution, vilken av de närvarande enhälligt antogs. Resolutionen har följande lydelse:

»Köpmän från hela Medelpad, samlade till möte, ha efter diskussion av frågan enhälligt beslutat sin kraftiga protest mot de försök, som gjorts att indraga köpmannakåren i för dem ovidkommande arbetskonflikter

Vår uppgift är att förmedla varuutbytet mellan producent och konsument, och för att rätt kunna fylla den uppgiften är det nödvändigt, att handelns frihet hävdas och att köpmännen behandla alla kunder lika.

Köpmannakåren måste i eget, samhällets och konsumenternas intresse resa ett bestämt motstånd mot krav, som framställts att få köpmännens medverkan i stridsåtgärder vid arbetskonflikter, såsom t. ex. att ej taga befattning med det ena eller andra blockerade företagens varor eller att ej sälja till arbetsvilliga. De varor, konsumenterna önska köpa, är det detaljhandels plikt att tillhandahålla, likaväl som varje kund har rätt att bliva betjänad. Denna ståndpunkt synes så naturlig och rättfärdig, att mötet vädjar till köpmännen att hävda och i praktisk gärning tillämpa sålunda fastslagen principståndpunkt samt desslikes vädjar till den rättänkande allmänheten att respektera och understödja köpmannakårens strävanden på detta område.

Till slut vill även mötet, under hänvisning bl. a. till inträffade för-

hållanden på dessa orter, med skärpa framhålla vikten av, att sådana åtgärder vidtagas från samhällets sida, att tredje mans rätt till neutralitet vid arbetskonflikter lagligen skyddas.»

*

Led. art. S. T. 1/9.

Den springande punkten

Vårt referat på annan plats i dagens tidning av gårdagens köpmannamöte härstädes ger en klar och uttömmande redogörelse för Beckerskonflikten och vad därmed sammanhänger. Köpmännen hävda med logisk styrka kravet på tredje mans rätt i arbetstvister. De nöja sig icke med att denna, enligt redaktör Västbergs övermodiga förkunnelse för några dagar sedan, skall betraktas som »en illusion». Vad socialisterna i denna konflikt eftersträva är varken föreningsrätt — sådan har tydligen ingen blivit förnekad — utan helt enkelt diktatur över den fria handeln. Här måste alla borgerliga resa sig till enigt motvärn, ty skulle handelsarbetareförbundet få övertag i denna strid, då blir det sannerligen icke roligt att i fortsättningen företråda den fria handeln.

Kollektivavtal äro förträffliga i många avseenden och över huvud taget ifråga om allt vad arbetare heter. Men gäller det förtroendemän, dit handelsbiträden ju måste räknas, då ställer sig saken, som köpmännen också med all rätt betona, helt annorlunda. Möjligen kan Kooperationen arbeta med kollektivanställda biträden. De kooperativa affärerna ha ju nästan utvecklats till små ämbetsverk. Inom den privata handeln, där det enskilda initiativet betyder så oändligt mycket, ställer det sig helt annorlunda. Detta inse också de vakna och framåtsträvande biträdena, vilka drömma om att en gång bli sina egna. Inom Kooperationen befordras man som i ett ämbetsverk. Så icke inom privat-handels område, där den personliga dugligheten betyder oändligt mycket.

Den springande punkten i den utgrening av Beckerskonflikten, som nått våra bygder, är emellertid att den kränker tredje mans klara rätt till handelsfrihet. Och angreppet mot de självständiga köpmännen blir sannoligen icke mera sympatiskt därför att det, som känt är, härstädes ledes av personer i kooperationens tjänst, således av privathandelns svurna motståndare. Att så är fallet bevisas bäst av att personer, som begärt att få tala med blockadledningen, hänvisats till ett telefonnummer, vilket innehaves av ett härvarande kooperativt företag. Naturligtvis kommer det kooperativa företaget som sådant att svära sig fritt från medansvarighet i blockadaffären. Men redan det att en person i kooperationens tjänst står som en av de ledande för blockaden mot privata affärsmän kan icke undgå att ge anledning till vissa förkooperationen, åtminstone med dess här i samhället utpräglat socialdemokratiska ledning, mindre smickrande reflektioner, helst då man vet hur hård konkurrensen numera är mellan kooperationen och de privata köpmännen.

Hur som helst härmed emellertid. Vad som i denna konflikt framförallt påkallar den borgerliga allmänhetens intresse är den attack, som riktats emot tredje man, som borde få stå helt utanför striden. De blockerade firmornas omsättning omfattar endast till mycket ringa del Beckers varor. Om man nöjt sig med en blockad mot dessa varor skulle ingen haft något att invända, så van som man numera är vid alla möjliga blockader. Men att kaffe och gryn och mjöl från vissa firmor också skola bli förbjuden frukt för Beckersvarornas skull, det är något annat. Här måste all borgerlig opinion bestämt säga ifrån, att dylikt icke kan tolereras. De i våra trakter blockerade firmorna kunna varken göra till eller ifrån i själva huvudkonflikten, varken grosshandlare eller detaljister, som drabbats av blockadens bann.

Vaknar allmänheten endast på allvar upp, rådet det intet tvivel om,

att de herar, som nu hänsynslöst gå till angrepp på tredje mans rätt, snart nog skola draga det kortaste strået. Därtill fordras egentligen endast ett, nämligen en obrottslig sammanhållning först och främst mellan affärsmännen inbördes och sedan mellan dem och den stora frihetsälskande allmänheten. Det är på den punkten det hittills brustit. Gårdagsmötet skall dock säkerligen öppna ögonen på många, som hittills sovit. Tredje mans rätt i arbetstvister får icke, som hr Västberg önskar, bli en tom illusion. Därtill är den ett alltför betydande samhällsintresse.

*

S. T. 3/9.

Rörande Beckerskonflikten

påstår Handelsarbetareförbundets förtroendeman C. Finnström i ett uttalande för N. S., att »då arbetsgivarne (Beckersfirmorna) erhöilo kännedom om att butikspersonalen organiserat sig, sökte man med hot om avsked förmå dessa att lämna medlemskapet i fackföreningen».

Här står som ofta eljest i arbetsstrider uppgift mot uppgift. Beckersfirmorna förklara å sin sida, att de visst inte förnekat sin butikspersonal rätten att tillhöra fackföreningen. De ha endast vägrat att ingå kollektivavtal beträffande de i förtroendeställning stående butiksbiträdena.

Vad är sanning? Har ombudsmannen rätt föreligger givetvis en föreningsrättsstrid. Och en olämplig sådan. Men arbetsgivarne måste väl anses lika vittnesgilla som ombudsmannen.

Oberoende av konflikten verkliga anledning, och därom ha vi, som bekant, aldrig yttrat oss, blir emellertid det mot oskyldig tredje man arrangerade angreppet i våra trakter lika oberättigat. Ty våra grossister och detaljhandlare ha givetvis ingen anledning att uppträda som parter i en konflikt hos Beckers på vilken de sakna allt inflytande. Inte ens om

Beckerskonflikten är en ren föreningsrättsstrid, vilket som sagt förnekas av arbetsgivarne, är det rättfärdigt och riktigt att däri indraga tredje man. Så länge detta sker kommer också den borgerliga allmänheten att enhälligt reagera. Och den måste så göra.

Att handelsarbetareförbundet, som till huvudsaklig del består av lagerpersonal, vill draga till sig även butiksbiträdena är förklarligt. Men att biträdena, som alltid komma att bli i minoritet skulle vilja förena sina öden med detta förbund och sålunda tvingas att delta i dess konflikter och lönerörelser, är föga troligt. Helst flertalet biträden väl sträva efter att en gång bli sina egna.

*

»Snöbollen» rullar.

Den 6/9 1930 ha ytterligare följande firmor enligt annons i Nya Samhället blivit förklarade i blockad.

BLOCKAD! Enär nedanstående handlare uppehåller förbindelserna och försäljer firmorna Sjöman & C:o, Knaust & Larsson, Per Hj. Lindgren och Strömbergs Eftf. blockerade och bojkottade varor, förklara vi följande handlare i blockad och dess varor i bojkott:

Erik Andersson, Bommen, Njurunda. B. M. Stadin, Flåta, Torpshammar. V. Bengtssons affärer, Ankarsvik och Strand. A. E. Åsberg, Storgatan 40, Sundsvall, Axel Larsson, Alby.

I blockaden inbegripes allt arbete i samband med affärsrörelsen, som berör dessa handlare.

Vi uppmana härmed alla organiserade och med oss sympatiserande att ej göra några som helt uppköp hos dessa handlare.

Sv. Handelsarbetareförbundet:
Styrelsen.

* * *

Tvånget måste brytas.

Det här åvägabragta materialet uppvisar, att en enhällig borgerlig opinion förefinnes mot fackföreningarnas oberättigade och övermodiga maktkrav av denna art. Dessa krav kunna säkerligen icke heller gillas av den stora allmänheten, som måste slå vakt om handelsfrihet och de anställdas rätt att själva bestämma, om de vilja tillhöra organisation eller icke.

Blockaden måste därför brytas genom att allmänheten nonchalerar den och gör den ineffektiv.

Stöd de blockerade firmorna.

Låt icke hindra er att köpa i de blockerade butikerna.

Om icke kraftigt motstånd reses, hotar fackföreningarnas tvång att lamslå all verksamhet, allt initiativ, all personlig frihet.

Tänk icke: "Detta berör icke mig. Jag har ingen anledning att lägga mig i det."

I morgon är det också en dag. Då kan det gälla dig själv, antingen du är arbetare, tjänsteman, köpman eller intager en annan ställning i samhället.

Överväg noga och gör din insats till värn för allas självklara rätt till den frihet, som lagen ger svenska medborgare, men som nu hotas av brutala diktatorer.